

בעזה"י

הרב יוסף יצחק פייגעלשטאק

Rabino Yosef Feigelstock

Email: yoseff@yoseff.com

ב"ה יום שני פרשת פנחס י"ד תמוז תש"פ = אבות פרק ו'

Gracias al **Rabino Eliezer Shemtov** Shaliaj del Rebe al Uruguay y Levi Grunblatt por la traducción, y gracias a lo cual este contenido puede llegar a quienes no dominan el hebreo. Esta al final.

הלכה לזמנינו

הפטורה "דברי ירמיהו" הנמצא בסוף פ' מטות (קיצור שולחן ערוך סימן קכ"ב סעיף ו' בשלש שבתות שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב מפטירין ג' דפורענותא שהן דברי ירמיהו),

מה הדין היום לצום בי"ז תמוז וט' באב ?

המצב היום בעולם להבנתי, שבכל מקום יש חולים, ותלוי במקום, יש במקום שיש יותר חולים, ויש מקום שיש פחות חולים, אבל אין מקום שכולם בריאים, ולכן בכל מקום יש סכנה, רק משתנה אחוז הסכנה בכל מקום ומקום. לכן להבנתי בכל מקום יש סכנה, קצת פחות או קצת יותר, גם במקומות שפתחו בתי כנסת להבדיל השוק, עדיין יש סכנה, לכן להבנתי הדיון בתשובות הנאמרות למטה מתאים גם לזמנינו.

מה דעת הרופאים בזה : אין סכנה לצום למי שבריא, אבל ברור שמי שצם יורד לו ההתנגדות למחלות, ואצלו מתגבר הסכנה להידבק.

סיכום מכל מה שנאמר למטה :

ההוראה הכללי לכל מי ששואל, שלא יצומו כלל, ויאכלו רגיל, בלי לדקדק בשיעורים.

מי שרוצה לצום, ובדרך כלל מרגיש טוב בצום, ואין הצום מחליש אותו כלל, מותר להחמיר על עצמו ולהתחיל לצום, באם ירגיש טוב, באם לא יצא מפתח ביתו, וישאר בבית כל היום, ברור שעדיף לצום מאשר להתפלל בציבור.

ומי שרוצה להחמיר ולאכול ולשתות פחות מהשיעור בתוך זמן של אכילת פרס כמו שמבואר בהלכות יום כיפור. עדיין נחשב קצת שעדיין צם ומקיים התענית במקצת. כיון שיש הרבה דיעות בשיעורין, לכן כל אחד ישאל לרב כפי מצב בריאותו, מי שבריא יכול לשתות שיעור המחמיר, דהיינו כל 10 דקות ישתה 30 ס"מ מעוקב [שהוא 3 כפות מרק שטוחות] שתיה שיש בו סוכר פרות או דבש, כמו מיץ ענבים, או מיץ תפוחים, או מים עם דבש, [אבל לא מים עם סוכר] ואין צורך באכילה לאדם בריא, מספיק שתיה שיש בו קאלאריס גבוה.

אמירת ענינו במנחה :

מי שמתענה יאמר במנחה ענינו, אבל מי שאוכל לשיעורין לא יאמר ענינו, אם החזן צם ויש עוד 2 בציבור שצמים, ו7 שאכלו פחות מהשיעור גם יאמר החזן ענינו בחזרה. אבל אם אין 7, יאמר ענינו בשומע תפילה, בלי ברכה מיוחדת.

אמירת נחם בתשעה באב גם מי שאינו צם יאמר אותו.

קריאת התורה ויחל בי"ז בתמוז וכי תוליד בנים בט' באב וגם ויחל במנחה.

אם יש 3 מתענים שיקראו, ויעלו אותם הצמים. השנה שחל ביום חמישי שהוא יום קריאה, גם כשכולם אינם צמים אפשר לקרא ויעלו כיון שהוא יום קריאה של חמישי בשבת. ובמנחה אם יש 6 שלא שמעו קריאת התורה בשחרית אפשר לקרא גם במנחה. או שיש 3 שצמו. אבל בט' באב אפשר לקרא גם בשחרית וגם במנחה גם שכולם אינם צמים כיון שהוא יום מועד שחייב בקריאת התורה.

מקורות :

מגן אברהם סימן תקע"ו ס"ק ב' האידנא אין מתענין כלל בשעת הדבר דמנוסה הוא כשאינו אוכל ושותה קולט ח"ו שינוי האויר .

שו"ת חתם סופר חלק ו' - ליקוטים סימן כ"ג על נידון דברת רופאי מומחי האומרי' היוצא מפתח ביתו אליבא ריקנא ביום התענית דמו בנפשו בעידן ריתחא מגפת קאלרא /כולירע/ ר"ל ומסתפק מה יהי ביום צומא רבה ה' יסיר חרונו וירפא כל חולי עמו ישראל מהרה. אמנם לפי לשון השאלה שהרופאים הזהירו מצאת פתח ביתו בתענית משמע כשהם סגורין בביתם אין התענית מזיק להם א"כ יתענו ויהיה סגורים ויתפללו ביחידות ולא יקראו בתורה כי אין זה כדאי לדחות אי' כרת דאורי' אך אם המומחים מסכימים שהתענית עצמו מזיק וכמ"ש מג"א סי' תקע"ו סק"ב

אליה רבה סימן תקע"ו ס"ק א' על הדבר מתענין וכו'. האידנא אין מתענין כלל, דמנוסה הוא כשאינו אוכל ושותה קולט ח"ו שינוי האויר, ועיין .. מג"א [סק"ב]:

שו"ת מהר"ם שיק אורח חיים סימן רפ"ט מכתבו קבלתי, וה' ירחם על עמו ויעצור המשחית וישלח רפואה שלימה אל כל חולי ישראל אמן. ואשר ביקש ממני לחוות דעתי בענין תענית תשעה באב במקום שהחולי שם, ואיך יתנהגו בענין אבילות ושאר ענינים בתשעה באב, ושאלת חכם חצי תשובה או רובה, ולעשות רצונו הנני מבאר.

הנה הרמב"ן [תורת האדם שער אבלות ישנה] והרבה מהראשונים ודעתם הובאה בשולחן ערוך סימן תקנ"ד סעיף ו' דחולה שאין בו סכנה וצריך לאכול - מאכילין אותו. ודעת הטורי זהב שם בס"ק ד' דאיכא מקצת חשש סכנה. ומדברי הרב המגיד בפרק ה' מתענית [הלכה י'] מוכח דלא בעי שום חשש סכנה, דהרי הוכיח כן מדאיצטרך לאשמעינן [פסחים נ"ד ע"ב] דמעוברות ומניקות מתענות, ואי בחולה בעיא סכנה - פשיטא דעוברות ומניקות מתענות, ועל כרחך דאפילו באין בו חשש סכנה אין חולה מתענה, דבמקום חולי לא גזרו רבנן. וכתב בביאורי הגר"א ווילנא זצ"ל [סימן תקנ"ד שם] ראייה מהא דהתירו לחיה נעילת סנדל וסיכה לחולה ביום הכפורים [שו"ע או"ח סימן תרי"ד סעיף ג'] משום דהם רק דרבנן, ואם כן תשעה באב דכולו דרבנן הכי נמי דבמקום חולי לא גזרו. ואם כן הכא נמי וכל שכן הוא בנידון שלנו שהרי כתב המגן אברהם בסימן תקע"ו ס"ק ב' דבזמן הזה אין מתענין כלל בשעת הדבר, דדבר ידוע דאליבא ריקנא קולט האויר החולה, עיין שם. ובסימן תרי"ד [סעיף ד'] איתא דמשום חשש נשיכת עקרב וכיוצא מותר לנעול. ואם כן הכא נמי משום חשש נשיכת אויר החולה הותרה איסור דרבנן.

מיהו בוודאי אינו מותר רק מידי דצריך, דנהי דהרמב"ן הנ"ל כתב דאין צריך אומד, מכל מקום הרי גם בעוברות בג' צומות כתב דהותר רק כדי קיום הוולד. וכן מבואר בדברי מרן הגאון בעל חתם סופר בחלק אורח חיים סימן קנ"ז דאי סגי ליה בטעימה או בשתייה מועטת אסור לו לאכול יותר, ועיין שם דאי סגי ליה בפחות משתיית רביעית ובפחות מאכילת כזית ולשהות בנתיים כדי אכילת פרס אסור לו לאכול יותר. ודברי הרמב"ן והשולחן ערוך היינו היכא דמספקא ליה אי סגי ליה, מותר לאכול ולשתות ואין צריך אומד, אבל יותר מכדי צרכו לא. והעיקר בדברים אלו יש לשאול ברופאים ולעשות כדבריהם כמבואר בלשון מרן זצ"ל בחתם סופר חלק ו' בסימן כ"ג.

משנה ברורה סימן תקס"ו ס"ק י"י ולענין קריאת ויחל כשחל התענית צבור בב' וה' אף על פי שדוחין פרשת השבוע לית כאן ברכה לבטלה (דתקנת עזרא לקרות בשני וחמישי). מנן אברהם סימן תקס"ו ס"ק ח' נ"ל דבשחרית מותר לעלו' אף על פי שדוחין פ' השבוע וקורין ויחל מ"מ עכ"פ קורין בתורה בלא התעני' אלא א"כ התעני' באמצע שבוע.

שו"ת צמח צדק (לובאוויטש) אורח חיים סימן ק"ח בעה"ת יום גימל י"ז תמוז רוב שלום וברכה לאהובי בני חביבי המופלג מו"ה יוסף יצחק ש"י מכתבך הגיענו לנכון והזהר שלא להחמיר ח"ו כעת לאכול מאכלי חלב בתשעה ימים שמר"ח אב כי כעת איסור גדול של תורה להחמיר בזה, אשר ידוע שמאכלי חלב הם מסוכנים ח"ו מצד המחלה ל"ע וע"כ תאכלו בשר, ואף אם שקטה המחלה במחנה ובפרט שכעת נזהרים בלא"ה רק תרנגולות ומרק תרנגולות עם אורז אשר בזה אין שום איסור אף בסעודה המפסקת עט"ב לכמה גדולי הפוסקים שהובאו בט"ו או"ח רס"י תקנ"ב, אף שאין לא נהיגי כן, מ"מ בעת כזו שידוע שמאכלי חלב יהי' מה שיהי' מזיקים ח"ו, הנה במקום חולה לא גזרו רבנן כלל אף בט"ב בעצמו וכ"ש במקום חשש דחשש סכנה ח"ו, ע"כ גם בסעודה המפסקת יכולים לסמוך על גדולי הפוסקים המתירים מדינא דגמ' לאכול עופות כמ"ש בטור שם וחלילה לא תשנה מזה, וגם שבלא"ה תאכלו רק בשר עוף לבד עם אורז בלי ישונה ולפעמים גערשטיני קראפניק עם בשר עוף כנ"ל ולא מילחיקון [חלבין] קראפניק ח"ו בלי ישונה באזהרה נוראה ועצומה גם לשתות מעט יין שרי, גם אז כבר הזהרתיך לשתות יין טוב ולא צמוקים ח"ו, מים אין לשתות כלל כ"א אם ההכרח אזי רק מעט מזעיר מים שנתבשלו לטייא ונתקררו עם יין טוב שיהי' כשיעור המים לפחות גם זאת אני מזהירך שלא תתענה

כלל ועיקר ולא להתחיל להתענות וגם לאנשים בריאים יש להקל וכן מורים במדינתנו ומי שרוצה להחמיר ע"ע לאכול פחות מכשיעור היינו כשיעור שני שלישי ביצה פת בכל ששה מינוטין, ודאי די להחמיר, אך אתה לא תחמיר כלל וכן לזוג' תי' והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יברך את עמו ויסיר מהם כל מחלה כו' וישלח ברכתו ועזרו מקודש ויזכנו לזמן שיהפכו הצומות לששון ויקבלו החיות"ש מאדוה"ש אביך הדו"ש מלונ"ח מנחם :

שם סימן ק"ט ע"ד התענית לפי הנשמע מהדאקטורים שאומרים שהתענית קשה לזה וכיון שהמחלה מסוכנת א"כ יש להתיר אפי' לבריא וכ"ש למי שהולך ברחוב ואין להחמיר כלל כי החומרא קולא היא בחשש סכ"נ והרי כתיב וחי בהם ולא שיבא אפי' לספק סכנה כמ"ש בדברי אאזמ"ר נ"ע שבת ס"י שכו"ח וכמו"כ אין להחמיר אפי' בעט"ב מלאכול למי שאינו אוכל בלאה"כ מאכלי חלב וע' בטור דכמה פוסקים ס"ל אפי' בסעודה המפסקת שרי לאכול בשר עוף ויש לקיים ונשלמה פרים שפתינו לומר האיכה וקינוה בלב נשבר על שעוונותינו העלו מצב שגם א"א להתענות רק נכון לקבל בל"י לפרוע הצום בחודש אלול, ונידון קריאת ויחל יש דעות שאפי' יש ג' שמתעני' סגי לקרות ויחל בד' צומות הקבועים מימי הנביאים וכ"ש בט"ב ויש לסמוך עליהם בכה"ג ומ"מ מי שירצה לאכול פי' מכותבת בכא"פ וישער בעצמו שודאי לא יזיק לו ג"כ יוכל לעשות כן וכ"ש שחלילה וחלילה להחמיר שלא לאכול בשר אחר הצום בלילה :

שם סימן ק"י הנה ודאי דברי כת"ר נכוחים, ואעפ"כ במקום שאין המחלה בחזקה ח"ו נראה שיאכל פחות מכותבת בכדי אכילת פרס וכן בשתי' כמשנ"ת השיעורים בשו"ע ס"י תרי"ח דכך יש להורות כן לשואל בט"ב שבוזא לא נעקר התענית לגמרי ע' ב"י ס"י תקס"ח ורחמנא ליבא בעי ומי שירצה להתענות במקום שאין המחלה בזעף ח"ו יש ליעצו ולהזהירו שלא ילך מפתח ביתו כל היום ולהכריחו כשיצא ישא סביב לחוטמו ופיו חתיכה קטנה קאמפער ומעט עשב מיענטע :

קריאת ויחל, אם יש בבהכנ"ס אף רק ג' מתענים יש לקרות ול"ד למ"ש באחרונים ס' תקס"ו גבי בה"ב. אך עננו צ"ע ד"ל שאין לומר ברכה בפ"ע בין גואל לרופא אא"כ יש עשרה שמתענין ואם אין עשרה יאמר בשומע תפלה, ואעפ"כ יש לומר כיון שיש ג' מתענין לגמרי ובודאי יהיה עוד שבעה שיאכלו רק פחות מכשיעור יוכל הש"ץ לומר עננו ג"כ ברכה בפ"ע :

והנה הטור ס"י תקס"ו לא כתב רק כשאין עשרה שמתענין הבה"ב לא יאמרו עננו ברכה בפ"ע. אבל לא הזהיר כן אקריאת ויחל, ובחי' ב' אגודה כתב דכשיש ג' יאמרו עננו ויקרא ויחל. וי"ל הטור ג"כ לא יחלוק על ויחל דדמי לפרס"י על שמע לגי' שלא שמעו וכו' ועוד דברכת התורה אינה כ"כ ברכה לבטלה אף אם אין חובה לקרות דיש כמה פוסקים דצריך לברך אפי' אלימוד בעלמא כשהפסיק ע' ס"י מ"ז בשם רש"י. וגם ברכו ע' ס"י קל"ה בב"י דלא הוי התחלה כו' מוכח דל"ח ברכה לבטלה רק ברכה אחרונה צ"ע. וג"כ עב"י ס"י מ"ז בשם תשו' רשב"א דהקשה אמאי אין מברכין אלימוד לאחריה. ומ"ש הרשב"א מפרק בא סימן הנה במערבא מברכים בסילוק תפילין ומ"ש ר"ת כתוס' שם דרק בתפילין לבד מברכים ע' חי' הרמב"ן שהשיג עליו ואף שדבריו שם מבוארים ג"כ דא"צ לברך אחר לימוד התורה מצד טעם שכתב הב"י ס"י מ"ז מ"מ יש לומר דאינה ברכה לבטלה. ותו דהא בש"ס ברכות דף כ"א ס"ל לר' יוחנן דצריך לברך :

ויש לומר דלא איתותב רק דאין חיוב מדאורייתא לברך לאחריה כו' ע' שו"ת שאגת ארי' ועכ"פ כשצריך לקרות מספק יש לומר דצריך לברך ע' שו"ת מ"ב ס"י ס"ב ועוד דהעיקר דבנ"ז חובה לקרות ממש כמשי"ת. דהנה ע' תשו' ריב"א שבב"י (ורמ"א בהגהה שם רס"י הנ"ל הביאו) רס"י קל"ה הרי אף שהוא מועד רק לגי' אנשים יקראו ד' גברי כמו"כ הכא בתענית. רק יש לחלק דהתם דוקא כשחל בב' וה'. אך עכ"פ הדין אמת בד' צומות הקבועים לקרות בהן בתורה (לפשפש במעשיו ולשוב ולכן תיקן דקורין בהו ברכות וקללות דאם בחוקתי כדפרש"י) א"כ להב"א הנ"ל כשיש ג' מתענין פשיטא

דיקראו. ואף למש"ש דלא נהיגי כן. היינו משום דלגבי שאר אנשים אינו מועד כלל. אבל הכא בד' צומות שאדרבה כולנו מחויבים להתענות ומוטל החובה לקרות בתורה רק שפוטרים א"ע מצד חשש כו' והיינו רק שאינו מתענה אבל חוב הקריאה בתורה מי הפקיע ממנו. ונהי דהוא עצמו לא יקרא כשאינו מתענה וג"ז כ' בשו"ע ס' תקס"ו רק בלשון יחיד יש מי שאומרה כו' מ"מ כשיש ג' מתענין פשיטא דיקראו שהרי גם על יתר השבעה מוטל החובה רק דאניסי כו' והרי בענין ברכה מעין ז' שאומרים בליל ש"ק אף דעכשיו בטל הטעם לגמרי מ"מ כיון שהתקינו נשאר התקנה. כשי"כ התקנה לקרות בתורה בד"צ שהוא מצד עצם הדברים שאירע לאבותינו באותן הימים. איך תתבטל מצד סיבת המחלה כו' וע' בהרמב"ם פ"ג מה' תפלה הי"ח ובשאר התעניות שאנו מתענין על מה שאירע לאבותינו קורין ויחל כו'. ובתעניות שגוזרין אותן הצבור מפני הצרות כו'

קורין ברכות וקללות כדי שישבו העם כו' הרי קריאת ויחל בד"צ וכ"ש קריאה דט"ב בשחרית הם שייכים רק עבור מה שאירע לאבותינו. וא"כ מי הפקיע החוב ממי שא"א לו להתענות כו' וע' בהר"ן ס"פ ב' דתענית שכו' שד' צומות לאבל הם ולא לתפלה וזעקה כו' א"כ אף מי שא"א לו להתענות חייב לזכור האבל והחורבן כו' וכמ"ש הגד להם את הבית ויכלמו מעונותיהם כו' וא"כ חוב הקריאה בתורה קבוע על חולה ג"כ ממש וכמו ביוהכ"פ. א"כ כשיש עכ"פ שלשה שמתענין ודאי יש לקרות ויחל. משא"כ בתענית בה"ב בזה ודאי בעינן עשרה :

ואף גם לענין עננו יש לומר דהאגודה לקח זה מהתוס' דפרק במה מדליקין ד' כ"ד ע"א ד"ה תעניות שכתבו ומה שש"ץ מתפלל עננו שחרית היינו לפי שא"א שלא יתענה אחד מהם וכ"כ המרדכי שם והסמ"ג. הרי אם אפילו רק אחד לבד התענה אין ברכה דעננו שבין גואל לרופא לבטלה ח"ו וכש"כ ג'. וזה הראני ההמ"ץ דמחננו. וקרוב ללשון זה הוא בהרא"ש פ"ק דתעניות סי' י"ז והובא בטור סי' תקס"ה. וא"כ הגם שנדחו דברי האגודה היינו רק בבה"ב ולא בד"צ. ויש לצרף עוד ב' טענות. א' דבתענית דף י"ד יש סברא בגמרא דאפי' יחיד קובע ברכה לעצמו וע' בהרא"ש שם סי"ז א"כ בנד"ז שאינו יחיד רק עבור ממש רק דאניסי מלהתענות ויחידים מהן מתענים יש לומר דלכ"ע קובע ברכה לעצמו. ב' אם עכ"פ עוד שבעה ג"כ יאכלו רק פחות מכשיעור דנק' התענה אף על פי שעשה איסור כמ"ש בתשו' הריב"ש סי' רפ"ז שהביא כת"ר והובא בא"ר וכש"כ הכא דהאוכלים פחות משיעור התענו וגם לא עשו איסור ועדיף מנדון דהריב"ש, לכן יש לומר דשפיר דמי לומר עננו בין גואל לרופא. כ"ז אמרתי בחפזי ואתו המדע ולא להורות כלל באתי כ"א ככותב, וה' יסיר מאתם ומאתנו ומכ"י כל מחלה וירפא כו' וישלח ברכה כו' :

הצום

בשנת תרכ"ח שררה מחלה החולי-רע בכמה גלילות, ושליח מיוחד בא מעיר קרמנצוג אל הצדיק ר' אהרן מצ'רנוביל על שבת קודש, פרשת ראה, עם פדיון בשם בני העיר לבקש רחמים שהמחלה תסור. בליל שבת קודש בשעת הסעודה, פתח הצדיק ואמר : - ה"אור החיים" הקדוש אומר, כי משה רבנו אמר לבני ישראל (דברים פרק י"א כ"ו) **רְאֵה אֲנֹכִי תִּסְתַּכְּלוּ עָלַי וְיִנָּתֶן לָכֶם בְּרָכָה**, אני איני יכול לומר כן, אבל אני אומר (שם כ"ח) **"וְהִקְלָלָה אֶסְלָא" כשאתה, רבונו של עולם, לא תתן להם קללה, אני ערב לך ש"שְׁמָעוּ אֶל־מִצְוֹת ה'."**

והוסיף לומר : - הנה כבר נתת חלילה קללה, ומה יצא מזה ? ב"תשעה הימים" כתבתי בעצמי שיאכלו בשר, ובתשעה-באב כתבתי לכל היהודים שלא יצומו, ובכן הרי טוב יותר, רבונו של עולם, (שם כ"ח) **"וְהִקְלָלָה אֶסְלָא"**, ותראה ותיוכח כי ישמעו אל מצות ה', ה' יתברך ישמור לכל ישראל, ובפרט לעיר קרמנצוג ממחלה וכל פגע רע, ונזכה לגאולה שלמה.

(ספורי חסידים הרב שלמה יוסף ז"ל זוין מועדים בין המצרים צום)

שיחה בקיצור

השבוע פרשת פנחס שבו מצות הקרבת התמיד בוקר וערב שאנו אומרים כל יום בשחרית ומנחה, ובו תענית (רמב"ם הלכות תעניות פרק ה' הלכה ב')

שבעה עשר בתמוז וחמשה דברים אירעו בו: 1 נשתברו הלוחות, 2 ובטל התמיד מבית ראשון, 3 והובקעה ירושלם בחורבן שני, 4 ושרף אפוסטומוס הרשע את התורה, 5 והעמיד צלם בהיכל. ובטל קרבן התמיד זה אותו ענין בפרשת השבוע, שהתיקון לזה (בחלקו הרוחניות) ללמוד תורת קרבן עולה כמו (שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן א' סעיף י"א) שאמרו חכמים כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. והתיקון ביתר הדברים מתקנים על ידי שלימת התורה, שלימת העם, שלימת הארץ.

1: נשתברו הלוחות, 4 ושרף אפוסטומוס הרשע את התורה, מתוקן על ידי הוספה בלימוד התורה – שלימות התורה, ובפרט פנימית התורה – חסידות, שהלוחות הם אותיות החקיקה, עד תורה שבכתב לתקן על ששרף התורה, שהוא ממוצע לתורה שבעל פה. שלימות העם – ציבור מקריבי התמיד, כמו שכתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה'.

שלימות הארץ - הובקעה העיר ירושלם, "עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל", שהיהודי פועל הבנין של ירושלים בשלימות – שלימות היראה, שזה ענינה של ירושלים – על שם יראה ועל שם שלם".

ויהי רצון שעל ידי הוספה בלימוד התורה וצדקה (ציון במשפט תפדה), ובפרט בהלכות בית הבחירה וקרבנות, שעל ידי הלימוד "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית, כאילו בקרבנות אתם עוסקים" יביא בפועל ממש בנין בית המקדש "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו" מתחיל בקרבן התמיד "כמצות רצונך". ויהפכו הימים אלו לששון ושמחה ולמועדים טובים. אמן כן יהי רצון. (שיחת יום

ה' י"ז תמוז תשלי"ט לקו"ש חכ"ג ע' 269, לקו"ש פרשיות פנחס ע' 255)

B"H

Lunes, 14 de Tamuz, 5780, Parshat Pinejas, Pirkei Avot, Cap. 6

Haftará Divrei Irmiahu (aparece luego de la lectura de *Matot*).

Gracias al **Rabino Eliezer Shemtov** Shaliaj del Rebe al Uruguay y Levi Grunblatt por la traducción, y gracias a lo cual este contenido puede llegar a quienes no dominan el hebreo.

Halajá contemporánea

¿Cómo es el tema hoy en día con los ayunos del 17 de Tamuz y el 9 de Av?

A mi entender, la situación hoy en día es que hay enfermos en todas partes y depende de la realidad de cada lugar. Hay lugares que tiene más enfermos y otros que tiene menos, pero no hay lugar donde estén todos sanos. Esto quiere decir que en todos lados hay peligro, la única diferencia entre un lugar y otro es nada más que una de porcentaje. Inclusive en aquellos lugares que han habilitado la apertura de las sinagogas y —lehavdil— los negocios, sigue habiendo peligro. En base a lo antedicho considero que las consideraciones citadas a continuación se aplican también a nuestra realidad.

¿Qué opinan los médicos?

No hay peligro para que alguien sano ayune. Pero a la vez está claro que cuando uno ayuna le bajan las defensas y se pone más vulnerable ante el contagio.

La conclusiones en base a las fuentes citadas arriba (en hebreo) son:

La indicación general a cualquiera que consulta sobre el tema: no hay que ayunar. Hay que comer como de costumbre, sin atenerse a cantidades mínimas.

El que quiere ayunar y generalmente no lo afecta para mal, puede optar por no avalarse de dicha autorización y empezar a ayunar, únicamente si se siente bien, no sale de su casa durante todo el día, es preferible ayunar respetando dichas condiciones a salir de su casa a hacer Tefilá con minián, exponiéndose así al contagio.

El que quiere tomar el camino más estricto y comer las cantidades mínimas en los tiempos estipulados por Halajá en caso de un enfermo que no puede ayunar en Iom Kipur, se considera que está cumpliendo con el ayuno parcialmente. Dado que hay muchos niveles distintos de “enfermo” y distintos criterios y opiniones halájicos con respecto a proporciones, medidas y tiempos, hay que consultar con el Rav de su comunidad para que le dé una respuesta “hecha a medida”. Compartiremos aquí —a modo de referencia— la fórmula de *menos* tolerancia, o sea para alguien sano que —dadas las circunstancias actuales excepcionales— quiere cumplir con un ayuno “técnico”, cumpliendo con los criterios halájicos al respecto:

30 cm³ (equivalente a tres cucharas) de jugo de frutas o agua con miel cada 10 minutos. (No sirve agua con azúcar.) Para una persona **sana** no hace falta comer; alcanza con tomar líquidos con alto valor calórico.

La recitación de *Aneinu* en Minjá

El que hizo ayuno completo dice *Aneinu* en Minjá. El que comió las cantidades mínimas mencionadas arriba, no recita *Aneinu*. Si el *Jazán* está ayunando y hay dos más del minián que están ayunando, y siete que no comieron más que las cantidades mínimas mencionadas, el *Jazán* dice *Aneinu* en la repetición. En el caso que no haya siete que no hayan comido más que dichas cantidades mínimas, el *Jazán* incluye *Aneinu* en la bendición de *Shoméa Tefilá* (y no como se hace habitualmente, o sea como bendición independiente).

La recitación de *Najem*

También aquel que no ayuna recita la plegaria agregada de *Najem* en la plegaria de Minjá de Tishá Beav.

La lectura de la Torá en 17 de Tamuz y 9 de Av

En cuanto a las lecturas del ayuno del 17 de Tamuz:

Si hay tres participantes que están ayunando, se lee la lectura que corresponde al día de ayuno y llaman a leer a los tres que están ayunando. Este año, los dos ayunos coinciden con jueves, día de la semana en el cual se lee la Torá. Como consecuencia de ello, inclusive si nadie del minián esté ayunando, se puede leer la Torá y llamar a leer a quien no está ayunando. En cuanto a la lectura de la Torá en Minjá, si en el minián hay tres que ayunaron, se puede realizar la lectura. Otra opción: si hay seis de los presentes que no escucharon la lectura de la mañana, se puede realizar la lectura de Minjá, aunque nadie haya ayunado.

En cuanto a las lecturas del ayuno del 9 de Av:

En Tishá Beav (9 de Av) se puede leer la Torá tanto de mañana como en Minjá aunque ninguno de los presentes estén ayunando, dado que es considerado un día de “Moed” (fiesta) que requiere lectura de la Torá.

El ayuno

En el verano del año 5628 (1858) tuvo lugar “la gran peste” en varias regiones, cuando un enviado de la ciudad de Kremenchug se presentó frente al Rebe Rev Aharon de Chernobil en el Shabat de la parashá Reé con un pedido de toda su comunidad para que Hashem ayude y la enfermedad cese. En la noche de Shabat, durante la cena, el tzadik abrió su discurso diciendo: “el Or Hajaím Hakadosh dijo, Moshe Rabenu se dirigió al pueblo de Israel diciendo רְאֵה אֲנִי - vean ustedes- mirenme y serán bendecidos. No es que yo pueda decirles

eso sino lo que les digo es, וְהַקְלָלָה אֶם-לֹא -la maldición será sí-cuando vos, Amo del universo, no los maldecirás, y yo soy garante que "וְיִשְׁמְעוּ אֶל-מְצֻוֹתָי" -que escucharán en la voz de Hashem-.

Y agregó: esta noche nos has maldecido, y ¿qué pasó? Estos “Nueve días” indiqué que todos coman carne, y que en Tisha BeAv, el 9 de Av, nadie ayune, más aún, Ribono Shel Olám, Amo del Universo, "וְהַקְלָלָה אֶם-לֹא" -la maldición será sí-, verás y darás cuenta que van a escuchar la orden de Hashem. Dios bendito sea cuidará al pueblo de Israel y particularmente a la ciudad de Kremenchug de cualquier enfermedad y miseria y que seamos meritorios de la llegada del Mashiaj.

Una Sija

Esta semana, Parshat Pinjas, donde está ordenada la Mitzva de traer todos los días el Korban Tamid dos veces, a la mañana y al atardecer, como decimos todos los días en Shajarit y Minja y también ocurre el ayuno del 17 de Tamuz. En él ocurrieron cinco cosas. 1. Se rompieron las Lujot 2. Se detuvo el Korban Tamid 3. Fueron derribadas las murallas de Jerusalem, dando lugar así al comienzo de la destrucción del Beit Hamikdash, el Templo de Jerusalem 4. El malvado general romano Apostamos quemó un sefer de la Torá 5. Una imagen pagana fue ubicada en el Santuario del Templo Sagrado, un acto descarado de blasfemia y profanación.

El Korban Tamid apareció en ambos lugares, la Parasha y el 17 de Tamuz. El Tikun, la forma de remediar esto, espiritualmente, es estudiando la parte de la Tora donde se enseña el Korban Ola. Como dijeron nuestros santos sabios, “todo aquel que se ocupa del estudio de la Tora del Korban Ola, es considerado como si lo hubiese ofrendado (al Korban)”. Y el Tikun completo se corrige aún más mediante la completitud de la Torá, la completitud del Pueblo (Judío) y la completitud de la tierra (de Israel).

¿Cómo arreglamos todo esto?

Respecto al hecho de que se hayan roto las Lujot y que Apostamos quemó un sefer de la Torá, el Tikun y la corrección de esto se lleva a cabo mediante el aumento en el estudio de la Tora“. El estudio de toda la Tora “la completitud de la Torá”, principalmente mediante el estudio de los secretos de la Tora, el Jasidut.

“La completitud del Pueblo (Judío)” la corregimos con el pueblo entero. Y “la completitud de la tierra (de Israel)” la corregimos mediante al temor hacia Hashem, el Irat Shamaim, ya que Ierushalaim es llamada tras la idea del temor a Hashem (Irá) y su completitud (Shalem).

Sea la Voluntad de Hashem, que mediante nuestro aumento en el estudio de la Tora, principalmente las Halajot, las leyes de la construcción del Beit Hamikdash, que Hashem considera al que las estudia como si realmente lo estuviesen construyendo, nos traiga la construcción física del Beit Hamikdash, y ahí traeremos los Korbanot, los sacrificios que Hashem nos ordena, y que Hashem cambie estos días a unos llenos de alegría y regocijo y de festividades.